

נהר הבונים

אוונקיה (מרכז סיביר)

המפרצים התכסו בחול, המעברים התמלאו אבנים.
הדגים לא יוכלו לחיות כאן. נצטרך כנראה לנדוד
למקום אחר, אבל לאן נוכל לעבור? ראיתם איזה
מים כאן - בקושי מכסים את החול."

"ראינו, ראינו" ענה הבונה "אבל נוכל לעזור ולתקן
את מצבכם. לא כדאי לכם לעבור מכאן. יחד עם
הנקבה שלי נבנה סכר, נגביה את המים. המים
יכסו את המפרצים שלכם, נשים אבנים איפה

זוג בונים הגיעו לנהר בערבה. באו, בדקו את
הנהר. הוא מצא חן בעיניהם. הם יוכלו לחיות כאן
בעלי בית. יער ממש על חוף הנהר. עצים גדולים,
מכל הסוגים, צפצפה, אורן, ערבה, חוזרר, וביניהם
אשוח, ליבנה. הנהר התאים לבונים. במפרצים
בורות עמוקים, חופים עם חול, אבנים.
בבור המפרץ פגשו הבונים בדגי סלמון. הדגים
נבהלו מהחיות בעלות פרווה. הבונים הרגיעו
אותם: "אל תפחדו, על תעכירו את המים. אנו לא
טורפים, אנו מכרסמים."
סלמון אחד, אמיץ יותר, אומר לבונים:
"הנהר שלנו מתייבש. כבר קשה לעבור מבור לבור.

שצריך."

הסלמון פתח פה בפליאה. בשקט הביט על הבונים. איזה יצורים מוזרים. פרווה סמיכה, זנב ערום, שטוח, אין סנפירים ורגליהם כמו של חיה. והם שוחים וצוללים במים כאילו הם דגים. מתהלכים על הקרקעית בחופשיות. הסלמון הודה לבונים על נכונות לעזור לדגים, אבל לא לגמרי האמין להם. נתן מכה חזקה בזנב וירד לבור שבו חיה כל המשפחה שלו. לקראת הערב כבר כל הנהר ידע: החיות בנות פרווה רוצות לבנות סכר, לעלות את פני המים. הם יתיישבו כאן. הדגים דיברו ביניהם בהתרגשות ואחר כך חזרו כל אחד לענייניו. הבונים לנו תחת הערבה הגדולה. למחרת קמו מוקדם בבוקר, אכלו מקליפות של העצים וניגשו לעבודה.

הם מצאו את הפינה הנכונה, הזיזו אבנים והתחילו להפיל עצים. עבדו במיומנות. בשיניים החדות כמו במסורים חתכו את העצים סמוך לשורשים. ואיך חתכו! שעה אחרי שעה, יום אחרי יום, עבדו ועבדו. השחר רק מאיר והבונים כבר בעבודה, במלאכה שלהם. השמש שוקעת כבר והבונים עוד מורידים ענפים מהגזעים. ואת העצים מפילים לנהר במדויק. אף גזע לא נופל לצד, כל אחד בדיוק למקום שצריך. את הענפים הקטנים חתכו וזרקו הצדה. סיקוסים גדולים תקעו בחריצים בין הגזעים השוכבים.

עבר חודש. הבונים חסמו את הנהר בסכר. הזרימה בנהר האטה. מים התרוממו על החופים, טוב ונעים יותר נעשה לדגים.

מרוצים היו הבונים מהעבודה שעשו. הם בנו להם בית בתוך הסכר, עם כניסות ויציאות, עם חדרים

ומחסנים.

הדגים בנהר התרבו וגם לבונים נולדו צאצאים. בשלום חיו הבונים עם הדגים. אם סלמון או כל דג אחר רצה לעבור לצד שני, הבונים נתנו לו לעבור דרך הבית שלהם. באו דגים מהנהר הגדול ודפקו בסנפירים "תנו לעבור". הבונים לא סירבו להם. היו פותחים מעבר, נותנים להם לעלות. האיצי בהם שיעברו מהר, כדי שהמים לא יברחו יותר מדי. הבונים טיפחו את המים וגם את היער. הם לא הפילו עצים מיותרים, לא בזבזו אותם. בבור עמוק סמוך לבית הבונים רעו להקות דגים. היה להם שם מזון רב כי באו פרפרים, אש, שפיריות והתיישבו על פני המים. ועל הקרקעית התרבו תולעים, חיפושיות מים ועוד. הבונים, בעלי בית של הסכר, התייחסו אליהם יפה. הדגים התרגלו אליהם מהר.

יושבים הבונים על הסכר. מורידים קליפה מענפים, מנקים את הגזעים, מכינים טריזים וכדורי אטימה. המים עוברים מעל הסכר. פה ושם נפתח פתח גדול יותר וצריך לסתום אותו והבונים מיד ניגשים לעבודה. זו התעסקות וטרחה רבה. ככל שיותר מים עוברים מעל סכר, כך רבה יותר עבודה לבונים, וכך מהר יותר צריך לבצע אותה. וכך חיו הדגים והבונים בשלום.

*

אבל אז הופיע אורח לא קרוא. לוטרה – כלב הנהר. קטנה וזריזה מאוד. על כפות רגליה קרומים, כמו של אווז. לבונים לא ניגשה הלוטרה - פחדה. ולדגים גרמה כבר לעינוי של ממש. היא שחתה לא פחות טוב מהבונים ולדגים המסכנים לא הייתה דרך להינצל. רק רואה דג בעינה החדה, פותחת את הפה וזה

הכל – אין דג. רק עצמות נטחנות בין שיניה החדות. את כל הגופים, הדגיגים הקטנים, אכלה תוך שבוע. אחר כך התחילה לרדוף אחרי הסלמון, האמנון.

ולוטרה מתנפלת עליהם בכל מקום. על פני המים, על הקרקעית. וכל סוג של דג טעים לה. נשכבה פעם הלוטרה על חוף

הנהר. היא ייבשה את עורה המבריק, נהנתה ממראה של קרומי רגליה והתחילה להתרברב: "אני בעלת הבית של הנהר. הכל עכשיו שלי. אוכל את מי שארצה, אפסח על מי שארצה." שמע אותה סלמון אחד. נעלב. באה הנבזית הזו לא ידוע מאין, אכלה הרבה דגים ועוד קוראת את

עצמה בעלת בית. מאיימת על כולם.
הסלמון שחה אל הבונים. דפק בזנבו בביתם.
באותו הזמן הבונה תיקן קיר של הסכר בענפים.
הנקבה הביאה סיקוסים והקטנים עזרו לה, לקחו
ענפים בשיניים והביאו לאבא על הקרקעית.
"כולם אצלם עובדים" חשב הסלמון "בנו סכר יפה.
הרימו את פני המים. היינו יכולים לחיות אתם לו
לא המפלצת המזיקה הזו."
"הבונה, תציל אותנו מהשודדת הזו" אמר הסלמון
תוך ונפנוף סנפירים.
"היא מזיקה לכם מאוד?" שאל הבונה.
"טרפה מחצית הדגים. אם לא תעזור לא יישאר אף
דג אחד. תעצור את הלוטרה או תפתח לנו את
הסכר, נסתלק מכאן. מוטב לחפש מקום פחות טוב
מאשר למות בשיני הלוטרה."
הבונה נבהל. הוא היה שמח שליד הסכר הצטברו

דגים רבים בנהר, שחיי הדגים נעשו נוחים יותר.
והנה לוטרה אחת תרוקן את כל הנהר מדגים.
"לא, לא, סלמון. למה לכם לעזוב את המקום בו
אתם חיים, בו נולדתם. לא צריך לברוח. צריך
לגרש את הלוטרה מהנהר שלנו. שמע מה
שנעשה.."
והוא לחש לסלמון באוזן. וזה נפנף בסנפירים, הניף
זנב ומיהר הביתה.
בבוקר הלוטרה התחילה לרדוף אחרי הדגים.
הסלמון ועוד שלושה דגים-חברים התגנבו
מאחוריה, ניגשו מלמעלה ודפקו לה באפה בזנבות
שלהם. ואז שחו מהר אל הסכר.
הלוטרה נחנקה ממש מהפתעה. היא חרקה
בשיניה והתחילה לרדוף אחרי הסלמונים, ואלה
במהירות שחו לפינה של הסכר, לביתם של
הבונים. שם היה מעבר פתוח. הם עברו בפרוזדור

בין גזעים של אורן והגיעו לחריץ צר. נדחקו דרכו
לצד שני והלוטרה אחריהם. את הראש תקעה
פנימה אבל הגוף שלה הרחב לא נתן לה להמשיך.
ואז הבונה זרק לה על הראש חתיכת ענף כבד
וחסם אותה שם.
"לאן הגעת? שכחת שאסור להיכנס לביתו של אחר
בלי רשות?" שאל הבונה את הלוטרה.
היא לא ענתה. רעדה מכעס. ניסתה למשוך את
ראשה מתחת לענף.
"חכי כאן. אל תנשמי עמוק כי יחסר לך האוויר. עוד
תחנקי מרוב כעס" אמר הבונה והלך.
הסלמונים חזרו לנהר דרך המעבר העליון.
הלוטרה ניסתה להשתחרר זמן רב. סובבה את
ראשה אבל צווארה היה תפוס ולא יכלה לשחרר
אותו. לשווא שרטה את גזעי העצים בציפורניה,
בסוף אזל לה הכוח. התחילה להיחנק וקראה

בייאוש:

"שחרר אות, הבונה! שחרר כי איחנק."

"אשחרר אותך רק אם תבטיחי שתעזבי את הנהר שלנו, ושלא נראה אותך כאן יותר" ענה הבונה. הלוטרה שתקה. התחילה שוב למשוך את ראשה, אבל הענף עדיין החזיק את צווארה כמו קודם.

"שחרר אותי ואלך!" קראה הלוטרה.

הבונה הרים את הענף, שחרר את הנבזית. והיא, בקושי חיה, עלתה על פני המים וזחלה עד החוף. הבונה עזר לה לעלות מהמים.

"ראי איך את נראית עכשיו" אמר הבונה.

הלוטרה נשמה כבדות. היא הסתכלה על בבואתה במים, לא ענתה דבר והלכה ליער. בגלל משקל הענף הצוואר שלה להצטמק ולהתארך. הראש העגול שלה תלוי עכשיו על צוואר ארוך ודק. לא ראו אותה יותר בנהר.

ומאז הלוטרות לא מעזות להתקרב לסכרים של הבונים. הבונה הסביר יפה ללוטרה שלא כדאי לטרוף דגים ליד הסכר שלו. ליד הסכר יכולים הדגים לחיות בבטחה. ואת הנהרות האלה קוראים אצלנו נהרות הבונים.

